

Зміст

В. І. Мільчев ДЕКАН НАВІКИ: AD MEMORIAM В.Г. ТКАЧЕНКА	17
Л. В. Турчина СВІТЛА ПАМ'ЯТЬ ВЧИТЕЛЮ	27

Історія України

Д. Г. Руднік КНЯЗІВСЬКА ВЛАДА Й БОЯРСТВО ПІВДЕННО-ЗАХІДНОЇ РУСИ	31
Т. М. Білушак, С. В. Шеломенцев-Терський АНАЛІЗ АРХІВНИХ ДОКУМЕНТІВ ГРОДСЬКИХ ТА ЗЕМСЬКИХ СУДІВ, СЕЙМИКІВ З ПИТАНЬ ОБОРОНОЗДАТНОСТІ МІСТА ЛЬВОВА XVI-XVIII ст.	35
С. М. Авсенёва ЗАПИСКИ ПУТЕШЕСТВЕННИКОВ ПЕРВОЇ ПОЛОВИНИ XIX ВЕКА О КРЫМЕ: КЕРЧЬ И ЕЕ ОКРЕСТНОСТИ В ОПИСАНИИ РОБЕРТА ЛАЙЭЛЛА	40
О. О. Баковецька РИМО-КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА СХІДНОЇ УКРАЇНИ В XIX СТОЛІТТІ	46
О. Ю. Бойков, Г. В. Додонова РОЛЬ РОСІЙСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ У ЖИТТІ БУРЖУАЗІЇ ТА СЕЛЯНСТВА ПІВДЕННОЇ УКРАЇНИ У КІНЦІ XIX – НА ПОЧАТКУ XX ст.	49
Н. М. Діанова ДІЯЛЬНІСТЬ ПРАВОСЛАВНИХ БРАТСТВ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ (КІНЕЦЬ XIX – ПОЧАТОК XX ст.)	53
І. Д. Фицик ФРАНЦУЗЬКА ВІЗІЯ ЕТНОСОЦІАЛЬНОЇ ІСТОРІЇ ПРАВОБЕРЕЖНОЇ УКРАЇНИ XIX СТОЛІТТЯ (ДАНИЕЛЬ БОВУА В ІСТОРИЧНОМУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОМУ ПРОСТОРІ ЦЕНТРАЛЬНО-СХІДНОЇ ЄВРОПИ)	57
С. В. Горохов ПОЛЬСЬКО-РОСІЙСЬКЕ ПРОТИСТОЯННЯ В ОСВІТНІЙ СФЕРІ НА ПРИКЛАДІ КИЇВСЬКОЇ ГУБЕРНІЇ НА ПОЧ. XIX СТОЛІТТЯ	61
О. В. Кравченко ДОБРОЧИННІСТЬ ТА ОПІКА НАД ДІТЬМИ НА КАТЕРИНОСЛАВЩИНІ У XIX – НА ПОЧАТКУ XX ст.	64
В. О. Яшин РЕМІСНИЧА ТА ПІДПРИЄМНИЦЬКО-ВИРОБНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКОГО ЄВРЕЙСТВА (II ПОЛ. XIX ст.)	72
О. В. Замуруйцев ПРИВАТНІ АГРАРНІ ГОСПОДАРСТВА НІМЕЦЬКИХ КОЛОНІСТІВ НА ТЕРИТОРІЇ ТАВРІЙСЬКОЇ ГУБЕРНІЇ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIX – НА ПОЧАТКУ XX ст.	77
Г. Г. Яковенко ДОМАШНІ УЧИТЕЛЬКИ М. ОЛЕКСАНДРІВСЬКА	80
А. Б. Кліш ПРОГРАМНІ ЗАСАДИ ТА ПОЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПОЛЬСЬКОЇ ХРИСТІЯНСЬКО-СОЦІАЛЬНОЇ ПАРТІЇ В ГАЛИЧИНІ	83
Г. Ф. Турченко ІМПЕРСЬКИЙ ПРОЕКТ “НОВОРОСІЯ”: СПРОБА РЕАЛІЗАЦІЇ ЦАРСЬКОЮ ВЛАДОЮ ТА ТИМЧАСОВИМ УРЯДОМ	88
О. І. Пилипишин ЮЛІАН РОМАНЧУК ЯК СПІВЗАСНОВНИК І ЧЛЕН УКРАЇНСЬКИХ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ (1899-1923 рр.)	97
В. О. Доценко ЄВРЕЙСЬКИЙ ПОГРОМНИЙ РУХ В УКРАЇНІ В 1917-1920 рр.	100

С. О. Дітковська РОЗВИТОК ПОЛІТИКО-ПРАВОВИХ ОСНОВ ДІЯЛЬНОСТІ РАДЯНСЬКИХ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ	104
О. П. Панасюк СПРОБИ СТВОРЕННЯ БІЛОРУСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АРМІЇ У 1917-1918 рр.	108
Т. С. Вінцовський КАТЕРИНОСЛАВСЬКА УКРАЇНСЬКА ГУБЕРНСЬКА РАДА В РОБОТІ ГУБЕРНСЬКОГО ЗЕМСТВА ПІД ЧАС РЕВОЛЮЦІЇ 1917 РОКУ	112
Т. О. Матвієнко РЕЗУЛЬТАТИ ВИБОРІВ ДО ВОЛОСНИХ ЗЕМСТВ В УКРАЇНІ 1917 р.	116
О. М. Ігнатуша ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА І РОСІЙСЬКА АГРЕСІЯ В УКРАЇНІ (1919–1920 рр.): Ч. 1. ІДЕЙНІ ОРІЄНТИРИ ТА ХАРАКТЕР ДІЯЛЬНОСТІ	122
М. П. Жолоб ВЗАЄМИНИ РАДЯНСЬКОЇ ВЛАДИ З НАЦІОНАЛЬНИМИ МЕНШИНАМИ УКРАЇНИ В РЕЛІГІЙНІЙ СФЕРІ (20-і роки ХХ ст.)	133
П. В. Ямпонець КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ РІВНЯ ЖИТТЯ МІСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ ДОБИ НЕПУ	139
Л. Б. Тарасенко ОРЕНДА ЗЕМЛІ В СЕЛАХ ДОНБАСУ В РОКИ НОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ	142
Ю. В. Барабаш МІСЦЕ КЛУБНИХ УСТАНОВ У ПОВСЯКДЕННОМУ ЖИТТІ ДОНБАСУ. 1920-ті рр.	146
В. С. Гвоздик, Т. М. Бондаренко ДИСКУСІЯ АРХІТЕКТОРІВ ЩОДО МАЙБУТНЬОГО СОЦІСТА ПІВДЕННО-СХІДНОЇ УКРАЇНИ У 1920–1930-ті рр.	149
М. Д. Мазилчук ПОСТАТЬ ЮРІЯ КОЦЮБІНСЬКОГО У КОНТЕКСТІ РАДЯНСЬКОЇ РЕПРЕСИВНОЇ ПОЛІТИКИ В 30-х РОКАХ ХХ СТОЛІТТЯ	153
М. С. Вороніна П. АНГЕЛІНА, М. ДЕМЧЕНКО ТА ін.: УКРАЇНСЬКА ЕЛІТА 1930-х ЧИ НІ?	157
Т. Г. Савчук СТРАТЕГІЇ ВИЖИВАННЯ ПРАВОСЛАВНИХ СВЯЩЕНИКІВ У 1930-х рр.	161
М. В. Дєдков, І. М. Спудка СТАН ТА ДИНАМІКА СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ НА ТЕРИТОРІЇ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ У 1943-1945 рр.	164
О. М. Попов СЕРПЕНЬ 1941 РОКУ. ЗАПОРІЗЬКА ГРУПА ВІЙСЬК	169
В. С. Орлянський НОВОМИКОЛАЇВСЬКЕ ДЕРЖАВНЕ ГОСПОДАРСТВО У ПЕРІОД ОКУПАЦІЇ (1941-1943 рр.)	174
Б. М. Зек ЛУЦЬК У ПЕРШІ ДНІ НІМЕЦЬКО-РАДЯНСЬКОЇ ВІЙНИ (22–25 ЧЕРВНЯ 1941 р.)	180
С. С. Іванов РЕГЛАМЕНТАЦІЯ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ ВОЛИНИ В РОКИ НІМЕЦЬКОЇ ОКУПАЦІЇ	185
С. В. Стельникович МОВНЕ СТАНОВИЩЕ НА ТЕРИТОРІЇ ГЕНЕРАЛЬНОГО ОКРУГУ ЖИТОМИР (ДРУГА ПОЛОВИНА 1941 – ПОЧАТОК 1944 рр.)	191
В. О. Радзієвський ПРАВОСЛАВНА СУБКУЛЬТУРА В УКРАЇНІ У 1941-1945 рр.	195
В. Г. Бондаренко “ТРЕТЯ ХВИЛЯ” УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ І ВІЛЬНОКОЗАЦЬКИЙ РУХ У 1945-1952 рр.	199
Р. П. Попп ДЕПОРТАЦІЙНО-ПЕРЕСЕЛЕНСЬКІ ПРОЦЕСИ В ДРОГОБИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ (1944–1953 рр.)	203
Т. Г. Дідух СТАНОВИЩЕ РИМО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ НА ТЕРИТОРІЇ ДРОГОБИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ У 1953–1958 рр.	207
Ю. О. Каганов РАДЯНСЬКА ПРЕСА І КОНСТРУЮВАННЯ МАСОВОЇ СУСПІЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ В УКРАЇНІ (1950–1985 рр.)	213
А. В. Кожанов СТАНОВИЩЕ НАЦІОНАЛЬНО-ДЕМОКРАТИЧНИХ ДРУКОВАНИХ ВИДАНЬ НАПЕРЕДОДНІ ПРОГОЛОШЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ	225

О. Ф. Штейнле ВИХІДЦІ З ХАРКОВА У ВИЩІЙ ЛАНЦІ РАДЯНСЬКОЇ НОМЕНКЛАТУРИ (1950–1970-ті роки)	228
В. С. Гіцевич “МОДА” У ПОВСЯКДЕННОМУ ЖИТТІ НАСЕЛЕННЯ ДОНБАСУ В 1953-1985 рр.	232
В. І. Карачевська ЗАБЕЗПЕЧЕНІСТЬ АПТЕЧНОЮ МЕРЕЖЕЮ І ЛІКАРСЬКИМИ ЗАСОБАМИ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ДОНБАСУ В СЕРЕДИНІ 1960-х – КІНЦІ 1980-х років	237
І. С. Савицька ДОБРОБУТ УКРАЇНСЬКИХ ГРОМАДЯН У 1964–1985 рр.	242
К. М. Рошко ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОГО СКЛАДУ НАСЕЛЕННЯ МІСТ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ (1959–2001 рр.).....	247
Л. О. Рощина, І. К. Тюльченко СТАН УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОСЛАВ'Я В ПЕРШЕ ДЕСЯТИРІЧЧЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ	255
В. В. Мороко “НАША УКРАЇНА”: СТАНОВЛЕННЯ ТА ОПОЗИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ (2001–2004 рр.)	259
В. В. Ширай РОЗВИТОК КРИМСЬКОТАТАРСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО РУХУ В УКРАЇНІ НАПРИКІНЦІ ХХ ст.	266

Всесвітня історія

М. М. Сайко КРЕДИТНІ ДОКУМЕНТИ ІМПЕРАТОРСЬКОГО БЛАГОДІЙНОГО ФОНДУ В ДАВНЬОМУ РИМІ ("TABULA VAEBIANORUM")	270
В. Г. Циватий ЄВРОПЕЙСЬКІ ТА УКРАЇНСЬКІ ІНСТИТУЦІЇ І ДИПЛОМАТИЧНА ПРАКТИКА ДОБИ РАНЬОГО НОВОГО ЧАСУ (XVI–XVIII ст.)	275
Ж. М. Іщенко ДУНАЙСЬКІ КНЯЗІВСТВА – ОБ'ЄКТ ГЕОПОЛІТИЧНОГО ПРОТИСТОЯННЯ РОСІЇ ТА ФРАНЦІЇ (КІН. XVIII – ПОЧАТОК XIX ст.)	280
Д. В. Дорофеев РАТИФІКАЦІЯ КОНСТИТУЦІЇ 1787 р. США В КОННЕКТИКУТЕ: ВНЕШНЕПОЛІТИЧЕСКАЯ ПРОБЛЕМАТИКА	285
Л. Л. Гончаренко ОТТО ФОН БІСМАРК ТА ПЕРЕХІД НІМЕЧЧИНИ ДО ПОЛІТИКИ КОЛОНІАЛЬНИХ ЗАХОПЛЕНЬ, 1882–1884 рр.	289
О. Р. Даєлєтов НІМЕЧЧИНА НА ШЛЯХУ ДО ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ: ВІД ВЕЙМАРСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ ДО ТРЕТЬОГО РЕЙХУ (1928–1935 рр.)	294
А. О. Корочанська ПАН'ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПРОЕКТ Р. КУДЕНХОВЕ-КАЛЕРГІ У 1920–1930-ті рр.: АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ПОЛОЖЕНЬ	299
О. О. Куценко ОБ'ЄДНАННЯ ЧАСТИНИ СДПН І КПН У РАДЯНСЬКІЙ ЗОНІ ОКУПАЦІЇ НІМЕЧЧИНИ (ЖОВТЕНЬ 1945 – КВІТЕНЬ 1946 рр.)	303
І. В. Філіпчук ПИТАННЯ ОПОЗИЦІЇ: ДИСКУСІЯ В ЧЕХОСЛОВАЦЬКІЙ ПРЕСІ ПЕРІОДУ “ПРАЗЬКОЇ ВЕСНИ”	310

Історіографія. Джерелознавство

Ю. О. Лебедєва САМОДОСТАТНІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ ІСТОРИЧНОЇ НАУКИ У XIX ст.	316
І. О. Телегуз ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМ ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ У НАУКОВІЙ СПАДЩИНІ МИКИТИ ШАПОВАЛА	321
О. Ю. Волкова ІСТОРІЯ ТАЄМНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ПЕРШІЙ ЧВЕРТІ XIX СТОЛІТТЯ У РОСІЇ В НАУКОВІЙ СПАДЩИНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА	324
Я. А. Ієлєва АРХІВНІ ДЖЕРЕЛА ЩОДО ВІРОВЧЕННЯ ПРАВОСЛАВНИХ СЕКТ ТАВРІЙСЬКОЇ ГУБЕРНІЇ У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XIX ст.	327

Ю. А. Радіонова ГРОМАДСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ М. М. АРКАСА В ІСТОРИОГРАФІЧНОМУ КОНТЕКСТІ	331
З. В. Священко ПРОУРЯДОВІ АГРАРНІ ІНІЦІАТИВИ В РОСІЙСЬКІЙ ІМПЕРІЇ У 1901–1906 рр. В ОЦІНЦІ ДОСЛІДНИКІВ ПОЧАТКУ ХХ ст.	334
Н. Я. Гандрабура УКРАЇНОМОВНА ОКУПАЦІЙНА ПРЕСА ЯК ДЖЕРЕЛО З ІСТОРІЇ НАЦИСТСЬКОЇ ЕКСПЛУАТАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ (1941–1944 рр.)	338
О. В. Козакова ДОЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ЦИГАН У ЧАСИ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ІСТОРИОГРАФІЇ	343
Р. О. Близнюк РАДЯНСЬКА ІСТОРИОГРАФІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В РОКИ ХРУЩОВСЬКОЇ “ВІДЛИГИ”	346
В. Л. Агапов ПЕРШІ ШАХТАРСЬКІ СТРАЙКИ ЧАСІВ ГОРБАЧОВСЬКОЇ “ПЕРЕБУДОВИ” В УРСР (1988 – ПЕРШЕ ПІВРІЧЧЯ 1989 рр.): ІСТОРИОГРАФІЯ ПИТАННЯ, СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД	350

Рецензії

Т. П. Демченко, С. Г. Іваницька, Т. В. Єрмашов ПЕТРО СТЕБНИЦЬКИЙ: “ЛИЦАР НЕЗДОЛАННИЙ” В ІСТОРИОГРАФІЧНИХ РЕФЛЕКСІЯХ СЬОГОДЕННЯ [Рец.]: Петро Стебницький в українському національному житті (до 150-річчя від дня народження) / Ін-т української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України ; Миронець Надія, Піскун Валентина, Старовойтенко Інна та ін. – К., 2013. – 249 с.	356
П. С. Коріненко [Рец.]: Перехрест О. Г. Українське село в 1941–1945 рр.: економічне та соціальне становище / НАН України. Інститут історії України. – Черкаси: ЧНУ ім. Б.Хмельницького, 2011. – 668 с.	361
Т. В. Грушева [Рец.]: Моргун В. А. МАР. “Поєма вольного народа”: Вступ до сакральної історії України / Василь Андрійович Моргун. – Київ-Донецьк : Промінь, 2013. – 168 с.	365
НАШІ АВТОРИ	367